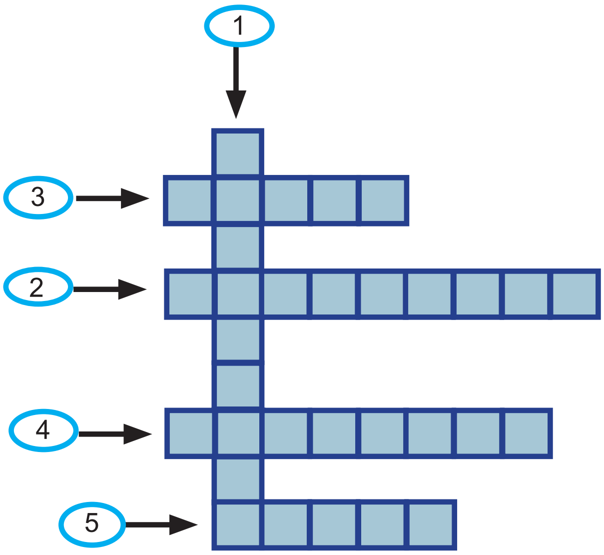
5.SINIF 4. ÜNİTE
ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

SOSYAL BİLGİLER

Bu kitapçık DİYARBAKIR Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

SOSYAL BİLGİLER

1. Haydi çocuklar aşağıda verilen bulmacayı çözelim.

1. İnsanların ihtiyaçlarının karşılanması için aletlerin yapılması, üretimin gerçekleşmesini sağlayan bilgi, teknik ve yetenekler bütünü olarak adlandırılmaktadır.
2. Genel ağ bağlantılı teknolojik aletlere kötü amaçlı yazılımların gönderilmesini önlemek amacıyla kullanılan programlardır.
3. İnsanlar arasında iletişimi sağlayan gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümünün adıdır.
4. Belirli bir amaca yönelik olarak açılan internet sitesi içerisinde insanların sosyal yaşantılarında olduğu gibi etkileşimde bulundukları web sitesidir.
5. Bir aleti, aygıtı ve yöntemi ilk kez kullanma işidir.

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları, kutucuklarda verilen ifadelerden uygun olanlarıyla tamamlayınız. İfadelere uygun ekler getirebilirsiniz.

süreli yayın	ansiklopedi	Bilim insanı	Sosyal ağ
online alışveriş	Bilimsel etik	Virüsler	kimlik hırsızlığı

1. Bir başkasına ait kişisel verilerin ondan habersiz ve izinsiz olarak kullanılması.............................olarak bilinmektedir.

2. .... genel ağ bağlantılı teknolojik aletlerin olağan dışı çalışmasına, programların bozulmasına ve veri kaybına neden olabilen yazılımlardır.

3. Belli bir yönteme göre düzenlenen; herhangi bir konu hakkında ayrıntılı bilgi içeren, genellikle birkaç ciltten oluşan kitaplara .... adı verilir.

4. .... bilimsel bilgiyi sistematik bir şekilde araştıran, deney yapan ve sonuca ulaşandır.

5. Düzenli aralıklarla yayımlanan gazete ve dergilere .... adı verilir.

6. .... üzerinden insanlar kendileriyle ilgili çeşitli bilgileri başkalarıyla paylaşmaktadır.

7. .... yapılan bilimsel çalışmalarda, belli bir ahlak çizgisini her zaman gözetmek, bilimin insanlık için yapıldığına inanmaktır.

8. Kredi kartı, havale vb. ödeme sistemleri ile internet üzerinden her türlü .... yapılabilir.

3. Bilim İnsanları bilimsel yöntemler kullanarak araştırmalar yapar, araştırma sonuçlarını başka insanlarla paylaşır. Günlük hayatımızı kolaylaştıran buluşların yapılmasında bilim insanları lider konumundadır. Bilim insanlarının çalışma alanları birbirinden farklı olsa da tümü için geçerli olan ortak özellikler bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda verilen özelliklerden hangilerinin bilim insanlarına uygun olup olmadığına karar vererek işaretlemeyi yapınız? (√ veya X kullanınız)

Bilim İnsanlarının Özellikleri	Uygundur	Uygun Değildir
1. Sorgulayıcı ve araştırıcıdır.		
2. Eleştiricidir ve eleştiriciye açıktır.		
3. Kendilerinden önce yapılan çalışmaları redederler.		
4. Sabırlı ve meraklıdır.		
5. Her şeyi başarabilme yeteneğine sahiptir.		
6. Zorluklar karşısında pes etmez.		
7. Başarmanın sadece okumaktan geçtiğine inanır.		
8. Tarafsız ve önyargısızdır.		
9. Başkalarını takdir etmesini bilir.		
10. Plan yapmadan doğru sonuca kısa sürede ulaşır.		

4. **Cümleleri dikkatlice okuyunuz. Yararlı yargı bildiren cümlelerin başına** "YARAR" **, zararlı yargı bildiren cümlelerin başına** "ZARAR" **ifadesini yazınız.**

TEKNOLOJİ VE TOPLUM

- Genel ağ aracılığıyla bağlandığımız sosyal medya hesapları insanlar arasındaki iletişimi etkileyen, uzak dünyaları yakınlaştıran bir etkileşim ortamıdır.
- Anlık bilgi akışına yeni bir boyut kazandırılmış, her yeni gelişmeden çok daha hızlı haberdar olabilmemiz sağlanmıştır.
- Kişinin kendi bedensel ve ruhsal benliğine karşı duyduğu hayranlık ve bağlılığın artmasına sebep olmuştur.
- Toplumda düşüncelerini yüz yüze ifade etmekte zorlanan kişiler, sosyal medya ile kendilerini ifade eden paylaşımlar yapabilir, sosyalleşebilir ve bu sayede özgüvenlerini artırabilirler.
- Sosyal medya ve sosyal ağ ortamların aşırı kullanımı, gençlerin gerçek sosyal ortamlarından uzaklaşıp sanal alemde mutluluğu aramasına sebep olmuştur.

5. **Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyunuz. Doğru ise ifadelerin sonuna** “D”, **yanlış ise ifadelerin sonuna** “Y” **yazınız.**

- Günlük hava durumunu öğrenmek için Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nün internet adresinden yararlanabiliriz. (…..)
- Bilgisayar başında çok zaman geçirmek hareketsiz yaşamı artırır. (…..)
- İnternette fazla zaman geçirmek ders başarımızı olumlu etkiler. (…..)
- Tanımadığım kişilerden gelen arkadaşlık tekliflerini kabul ederim. (…..)
- Şifrelerimi yakın arkadaşlarımla paylaşırım. (…..)
- Bilgisayar ve televizyon başında çok zaman geçirmek göz ve beden sağlığımızı etkiler. (…..)
- Araştırma yaparken yararlandığımız kaynakları kaynakça kısmında belirtmesek de olur. (…..)
- Bilgisayarlarımıza lisanslı bir antivirüs programı yüklemeliyiz. (…..)
- “Genel ağ”da gördüğüm bilgileri başka kaynaklardan doğrulamak zaman kaybına sebep olur. (…..)
- Adres çubuğunda https:// etiketli olan bir web sitesi güvenilirdir. (…..)
- Bilim insanlarının ortak özelliklerinden biri de sorgulayıcı olmalarıdır. (…..)
- Kitap süreli bir yayın aracıdır. (…..)

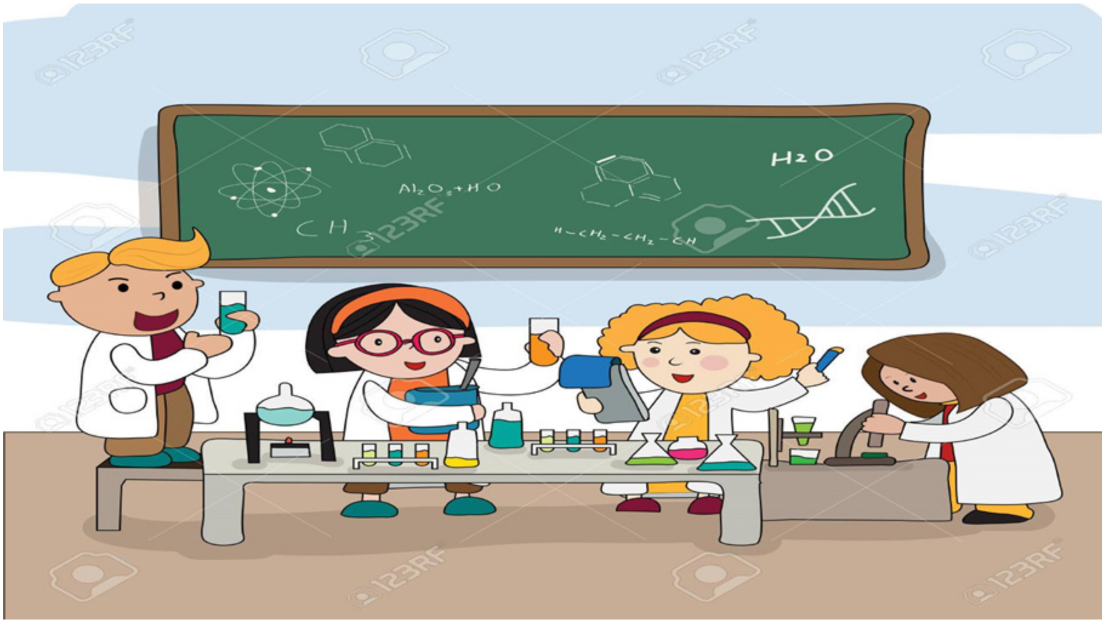
6. **Aşağıda verilen bilim insanları ve yaptıkları buluşları doğru bir şekilde eşleştiriniz.** (Verilen buluşların önüne bilim insanlarının başındaki harfleri yeleştiriniz)

A. THOMAS EDİSON	(…..) TELGRAF
B. ALEXANDER GRAHAM BELL	(…..) MATBAA
C. MARCONİ	(…..) UÇAK
D. JOHANNES GUTENBERG	(…..) AMPUL
E. SAMUEL MORSE	(…..) TELESKOP
F. WRİGHT KARDEŞLER	(…..) TELEFON
G. GALİLEO GALİLEİ	(…..) RADYO

7. **İnternetle henüz yeni tanışan Ayşe, bu konuda nasıl davranacağını bilmemektedir. Ayşe'ye yardım ederek** "güvenli internet kullanımı" **için doğru cümlelerin altındaki kutucuğa √ işareti, yanlış cümlelerin altındaki kutucuğa χ işareti koyunuz.**

8.

Bilim insanı olmaya karar veren Mustafa, Sinem, Mine ve Sude'nin sahip olması gereken özelliklere "✓" işareti koyarak, onlara yardımcı olur musunuz?

- ◯ Şüphecidir.
- ◯ Eleştirilmeyi sevmez.
- ◯ Taklitçidir.
- ◯ Olaylara ön yargı ile yaklaşır.
- ◯ Meraklıdır.
- ◯ Yeni fikirlere açıktır.
- ◯ Tarafsızdır.
- ◯ Deneye ve gözleme önem verir.

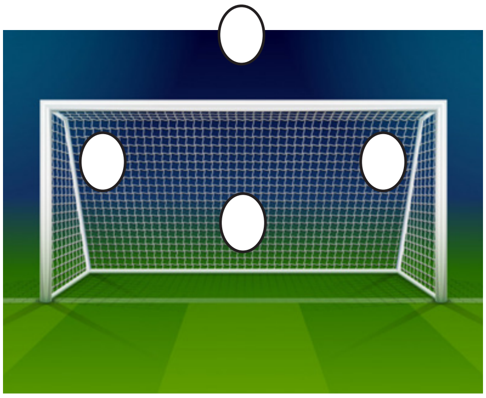
9. **Sosyal Bilgiler dersinde araştırma yapan Ali'nin ödevini yapmasına yardım etmek ister misiniz? Araştırma yapılırken dikkat etmesi gereken bilgilerden doğru olanların başına ✓ işaretini getirmeniz, Ali'nin ödevini hazırlamasına faydası olacaktır.**

....	Konunun bilgi kaynaklarından araştırılması gerekir.
....	Araştırmalarımızı yaparken kaynakça belirtmemize gerek yoktur.
....	İnternetten yaptığımız araştırmalarda gov gibi uzantılı sitelerden yararlanmalıyız.
....	Edinilen bilgilerin asıllarını koruyarak not alınması gerekir.
....	Bilgiye ulaşmak için sadece dergi ve ansiklopedilerden yararlanmalıyız.
....	Araştırma ve inceleme yaparken konulara bilimsel yaklaşmaya özen göstermeliyiz.
....	Kaynakça bölümünde; eserin sahibinin adı ve soyadı, kitabın adı, yayınevi, basıldığı yer ve basıldığı yıl bulunmalıdır.

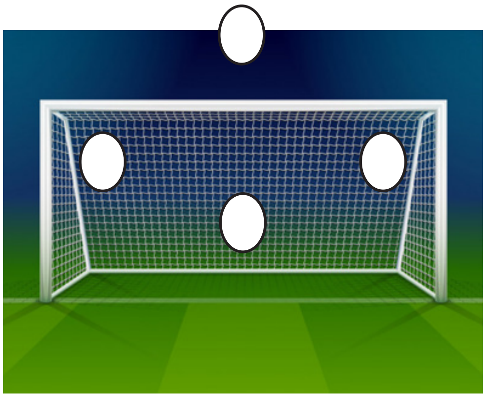
10. **Aşağıda verilen kavramlar ile ilgili oldukları uygun açıklamaları, yanlarında bulunan harfleri kullanarak eşleştiriniz.**

A	Sanal ortam		Araştırma yaparken yararlanılan kaynakların gösterildiği bölüm.
B	https://		Bir buluş ortaya koyan, icat eden kimseye denir.
C	Bilim insanı		Genel Ağ adreslerinde yaptığımız işlemlerin ve kişisel bilgilerimizin başkalarının eline geçmesini önleyen şifreleme sistemidir.
D	İnternet		Kişisel bilgilerin, kötü niyetli kimselerin eline geçmesi olarak tanımlanır.
E	Mucit		Gerçekte yeri olmayıp, zihinde tasarlanan ve internet aracılığıyla kullanılan mekan.
F	Kimlik Hırsızlığı		Günümüzde bilgiye ulaşmanın en hızlı ve kolay yolunu sunan araç.
G	İntihal		Bir kişinin eserinde, başkalarına ait fikirleri kaynak belirtmeksizin kullanmasına denir.
H	Kaynakça		Araştıran, bilgi toplayan ve doğru bilgiyi, yanlış bilgiden ayırmaya çalışan kişidir.

11. Teknolojinin faydalı yönleri olduğu gibi zararlı yönleri de vardır.
Cümlelerin başında yer alan topları doğru kaleye göndererek teknoloji konusunda bilinçli bir birey olduğunu göstermek ister misin? Bunun için topların üstünde yazan sayıları doğru kaleye yazman yeterli olacaktır.

TEKNOLOJİNİN OLUMSUZ ETKİLERİ

TEKNOLOJİNİN OLUMLU ETKİLERİ

1	Sosyal medya kullanımına ayrılan sürenin fazla olması aile içi iletişimin zayıflamasına yol açmıştır.
2	İnsanlar arasındaki iletişimde yüz yüze iletişimin yerini sanal ortamda iletişim almıştır.
3	Telefon ve internet gibi iletişim araçları, uzaklarda yaşayan akrabalarımızla iletişim kurmamıza olanak sağlamıştır.
4	İletişim alanında teknolojinin gelişmesiyle, bayramlarda büyükleri ziyaret ederek bayramlaşmak yerine mesaj göndererek bayramlaşmak yaygınlaşmıştır.
5	Özellikle internet kullanımının yaygınlaşması, bilgiye ulaşmanın yolunu kolaylaştırmıştır.
6	Teknoloji alanındaki hızlı büyüme komşuluk ilişkilerinin zayıflamasına neden olmuştur.

12.

Milli Mücadelemiz ile ilgili ödev hazırlayan Ahmet, yandaki kitaptan faydalanmıştır.

Araştırma ödevinin "Kaynakça" **bölümünde bunu belirtmek isteyen Ahmet, bu bilgiyi sırasıyla nasıl yazmalıdır?**

....

....

....

....

13. Aşağıda verilen soruların cevaplarını boşluklara yazınız.

A. Sosyal ağlarda paylaşmamamız gereken kişisel bilgilerimizi aşağıya yazınız.

....

....

....

....

....

B. Bilim insanlarının ortak özelliklerinden beş tanesini maddeler şeklinde aşağıda belirtilen kısma yazınız.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

C. Bilim insanlarının bilimsel çalışmalar yaparken izledikleri çalışma basamaklarını sırasıyla yazınız.

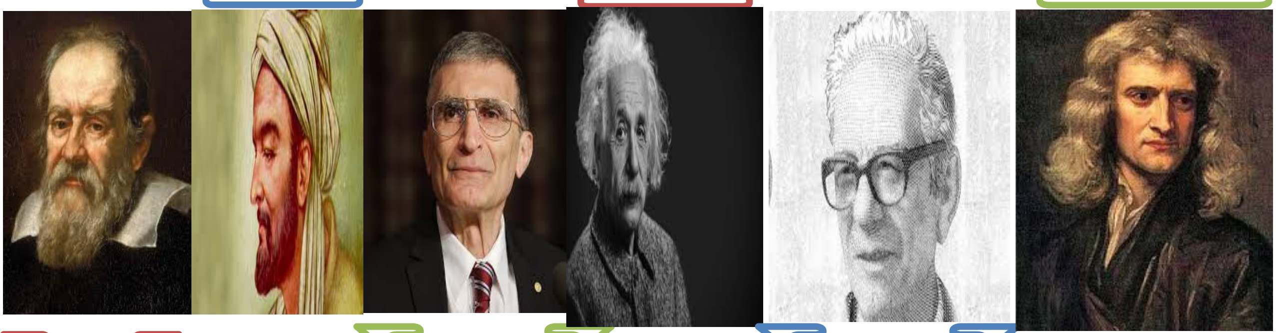
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

14. **Aşağıda Bilim, Teknoloji ve Toplum ünitesi ile ilgili bazı toplumsal örnekler verilmiştir. Bu bilgilerin insan hayatı açısından olumlu ya da olumsuz olduğuna karar vererek işaretleme yapınız.**

Olumlu	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Olumsuz
	Teknoloji sayesinde dünyanın bir ucundaki insanlarla iletişime geçebiliyor ve yaşananları hemen öğrenebiliyoruz.	
	İnsanlar misafirliğe gittikleri evlerde bile sosyal medya hesaplarını kontrol etmekte, cep telefonlarıyla oyun oynamakta ve video izlemektedir.	
	Hafızasını geliştirmek isteyen çocuklar için hafıza oyunları, dikkatini geliştirmek isteyen çocuklar için dikkat oyunları artık teknoloji aracılığıyla rahatça ulaşılabilmekte olan oyunlardır.	
	Çocuklar artık okulda verilen tüm ödevleri yorulmadan aklını kullanmadan, hiç kütüphaneye, kitaplara başvurmadan rahatça yapabilmektedir.	
	Teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmek adına yapılan harcamalar kişilerin bütçesine yük bindirmekte, daha fazla para harcamasına ve borçlanmasına neden olmaktadır.	
	Eskiden saatler alan yollar, bitmek bilmeyen haritalar ve konumlar, yerini ışık hızında ulaşıma bıraktı. Nasıl gideceğimizi, nasıl ulaşabileceğimizi navigasyon uygulamasıyla zamandan da tasarruf sağlayarak öğrenebiliyoruz.	
	Teknolojik gelişmelerin artmasına bağlı olarak daha çok enerji tüketen, daha karmaşık yapıda makine ve ekipmanlar üretilmektedir. Bu durum yer altı ve yer üstü kaynaklarının daha hızlı tükenmesine neden olmaktadır.	
	Teknolojik imkanlarla kişiler asosyal birer birey haline gelmektedir. Yüz yüze iletişim yerini sanal ortam üzerinden yürütülen bir iletişim tarzına bırakmaktadır. Bu durum toplumsal bir varlık olan insanın yalnızlaşmasına ve ruhsal sıkıntı içine girmesine neden olmaktadır.	
	Yabancı dil öğreten uygulamalar, toplum ve ahlak kuralları üzerine öğütler veren programlar, ders verici animasyon flimleri, matematiksel işlemler yapan uygulamalar eğitime yardımcı kaynak görevi oluşturmaktadır.	

15. İsmi verilen bilim insanları ile çalışmalarını doğru şekilde eşleştiriniz

İbni Sina — A. Einstein — İsaac Newton

Galileo — Aziz Sancar — Cahit Arf

Hayatım boyunca 300'den fazla bilimsel makale yazdım. İzafiyet teorisi bana aittir.. Başarılarımı çok çalışmaya, araştırmaya ve gözlemlerime borçluyum.

Başıma elma düştüğü için sinirlenmek yerine oturup, düşündüm. Sonuçta "Yerçekimi Kanununa" ulaştım.

Okumayı ve çalışmayı çok severim. Meraklı olduğum kadar sabırlı biriyim. Yazmış olduğum "Tıbbın Kanunu" adlı eser ile tanınırım.

Bilim adına baskılara göğüs gerdim. Otoritelere karşı durup, Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünü savundum. Bu yüzden ömür boyu hapse mahkum edildim.

Kendi adımla anılan matematik kuramları geliştirdi. Bıkmadan, usanmadan yaptığım çalışmalar sonucunda dünyaca tanındım. Kullandığınız 10 liraların üzerinde benim resmim var.

415 makale ve 33 kitap yayınladım. Hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını haritalandırdığım çalışmamla Nobel Ödülü aldım.

16.

Teknoloji: İnsanların ihtiyaçlarına yönelik araç ve gereçlerin üretilebilmesinde gerekli olan bilgi, yetenek, yöntem ve teknikler bütününe denir. Bu tanımdan yola çıkarak teknolojinin yararları üzerinde durmamız gerektiğini düşünebiliriz fakat bilinçli kullanılmadığı durumlarda teknolojinin zararları ile karşı karşıya kalıyoruz.

Buna Göre;

I. aile içi iletişimi zayıflatması,

II. bireylerin yalnızlaşmaya başlaması,

III. iletişimin yaygınlaşması

durumlarından hangileri teknolojinin zararlarına örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

17. 2006 yılında hizmete giren bir halkla ilişkiler uygulamasıdır. Bu uygulama, çağın gereksinimleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle sürekli geliştirilmekte ve vatandaşlarımıza hizmet vermektedir. Bu uygulama sayesinde devlet ile vatandaş arasındaki iletişim kanallarının tümü (elektronik, mektup, faks, telefon ve yüz yüze) açık tutulmakta, vatandaşların kendileri ve kamuyla ilgili talep, şikâyet, ihbar, görüş ve önerileri dikkate alınmaktadır.

Açıklaması verilen uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)

B) Emniyet Müdürlüğü İletişim Merkezi (155 POLİS İMDAT)

C) Milli Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM ALO 147)

D) Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM ALO 184)

18. Teknolojinin var olmasıyla birlikte insanların hayat şekli de değişime uğramıştır. Önceleri imkansız olarak tanımlanan birçok alet günümüzde çok kolay bir şekilde kullanılmaktadır. Teknoloji dünyaları küçülten, uzak diyarları yakınlaştıran imkansız dediğimiz hayalleri gerçekleştiren vazgeçilmez bir mekanizmadır. Günümüzde teknolojiden uzak durmak neredeyse imkansız bir hal almıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki sözlerden hangisi teknolojinin gelişiminin ne kadar ileri seviyeye ulaştığını göstermektedir?

A) Teknoloji bir yandan ölümsüzlük için iştahı kabartır, öte yandan evrensel yok oluş tehdidi taşır. Teknoloji doğadan uzaklaştırılmıştır. **(Don DELİLLO)**

B) Teknoloji hiçbir şeydir. Önemli olan, insanların bir inanca sahip olması, temel olarak iyi ve akıllı olmaları ve onlara verdiğiniz araçlarla harika şeyler yapmalarıdır. **(Steve JOBS)**

C) Eskiden bir binaya sığan şey, artık cebinize sığmaktadır. Bugün cebinize sığan şey, yirmi beş yıl içinde bir kan hücresine sığacaktır. **(Ray KURZWEİL)**

D) Teknoloji sadece bir araçtır. Çocukların bir arada çalışmasını sağlamak ve onları motive etmek açısından en önemlisi öğretmendir. **(Bill GATES)**

19. Aşağıda verilen davranışlardan hangisi "Bilimsel Etiğe" **uygundur?**

A) Araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek

B) Bir araştırmanın aynı sonuçlarını birden fazla dergiye yayın için göndermek veya yayınlamak

C) Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak

D) Çalışmalarımızı yaparken yararlandığımız kaynakları belirtmek

20. Teknolojinin insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır. Bu nedenle teknoloji kullanımında mümkün olduğunca dikkatli olunmalıdır. Özellikle teknolojik zararlar, doğal ortamın bozulmasına etki etmektedir. Bu tür olumsuz etkilerden dolayı bazı ülkeler, farklı yöntemlerle teknolojinin zararlarını azaltmaya yönelik çalışmaklar yürütmektedir.

Buna göre,aşağıdaki gelişmelerden hangisi teknolojinin zararlarını azatmaya yönelik çalışmalara örnek olarak gösterilebilir?

A) Çernobil Nükleer Santrali'nde meydana gelen patlama etkisi uzun süren bir felakete yol açmıştır.

B) Meksika Körfezi'nde bir petrol platformunda meydana gelen patlama deniz canlılarının yok olmasına sebep olmuştur.

C) Kanada'nın Halifax limanında bir Fransız kargo gemisinin taşıdığı cephanenin patlaması sonucunda tsunami meydana gelmiştir.

D) İsveç'te sanayi ve evsel çöp atıklarının çevreye yayılması kirliliğe sebep olduğundan geri dönüşüm fabrikaları kurulmuştur.

21. Kadir bir internet sitesinde düşen bir uçakla ilgili aşağıdaki bilgiyi okuyor:
"Rüzgar uçağın kontrolünü zorlaştırdı. İlk görünüşte bunu bir "Windshear" olayı olduğu anlaşılıyor. Windshear, özellikle son yaklaşmada pilotların başını ağrıtan farklı rüzgar akımlarının bir araya gelerek uçağın kontrolünün zor hale getiren bir meteoroloji olayıdır. Bu olayda da anlaşılıyor ki uçak arkadan güçlü rüzgar almıştır." Kadir bu internet sitesinde okuduğu bilginin doğruluğundan şüphe ederek bu bilginin doğruluğunu ve güvenirliğini çeşitli kaynaklardan araştırıyor. Kadir araştırması sonucunda şu bilgilere ulaşıyor:
"Uçak son yaklaşmada irtifa kaybedip sert iniş yapmıştır. Bu nedenle uçak pistte normal olması gereken yerden çok daha ileri bir noktada teker koymuş, yani havacılık tabiriyle uzun oturmuş ve pistten çıkmıştır."

Buna göre, Kadir'in genel ağ adresinde okuduğu bilgiden şüphe duyarak "doğru bilgiye ulaşma süreci" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Sanal ortamda edindiğimiz bilgileri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeliyiz.

B) Doğru olduğundan şüpheye düştüğümüz bilgileri farklı ağ adreslerinde kontrol etmeliyiz.

C) Genel ağ adreslerindeki bilgilerin daima doğru ve güvenilir olduğunu bilmeliyiz.

D) Edindiğimiz bilgilerin doğruluğunu ve güvenirliğini sorgulamak için yetkili kurumlar da dikkate alınmalıdır.

22. Isaac Newton fizik, matematik ve astronomi alanında buluşlar yapan önemli mucitlerden biridir. Newton'a göre bilimsel bir araştırma için eşsiz bir kurgunun olması gerekir. Bu kurgular insanı istediği alanda başarılı olmasında en önemli faktördür. Bu kurgular, bilmediklerimizle ilgili fikirler yürütme işidir. Aslında her şeyin altında bu gerçeklik yatar.

Buna göre Isaac Newton, bir bilim insanının başarılı olmasında hangi özelliğin önemine vurgu yapmaktadır?

A) Hayal Gücü B) Meraklı Olması

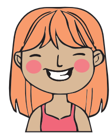
C) Araştırmacı Yanı D) Planlı Çalışması

23.

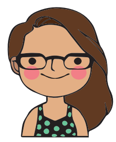
GÜL

Veliler artık okula uğramadan kendi çocuklarının notları hakkında detaylı bilgiye ulaşabilmektedir.

GONCA

Çevrede meydana gelebilecek her türlü kirliliğe karşı mahalle sakinleri, istediklerini resmi kurumlara rahat bir şekilde iletebilmektedir.

YASEMİN

Elazığ ve Malatya' da meydana gelen depremlerde zarar gören vatandaşlarımıza yönelik yapılan yardım kampanyalarına çok kolay bir şekilde ulaşabilmekteyiz.

Yukarıdaki öğrencilerden hangileri teknoloji kullanımının "Sosyalleşme ve Toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisi" **ile ilgili doğru açıklamalarda bulunmuştur?**

A) Yalnız Gül

B) Gül ve Gonca

C) Gonca ve Yasemin

D) Gül, Gonca ve Yasemin

24. Aşağıdakilerden hangisi genel ağ ortamında karşılaşabileceğimiz olumsuz durumlardan biri <u>değildir?</u>

A) İndirme programlarının virüslü olması

B) Kişisel bilgilerin bizden habersiz kullanılması

C) Oynanan oyunların çocuklarda örnek oluşturması

D) Araştırma çalışmalarının internette paylaşılması

25. **Sosyal Bilgiler dersinde Özcan Öğretmen tahtaya "Mesafeli Alışveriş yapılırken nelere dikkat etmemiz gerekir?" diye bir soru yazmıştır.**

Sınıfta bulunan öğrencilerden dördünün bu soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda verilmiştir:

Kadir: Herkesin kullandığı internet sitelerinden ziyade az kişinin ulaşabildiği gizli sitelerden alışveriş yapmalıyız.

Fatma: Alışveriş yapacağımız siteyi kontrol etmeliyiz güvenli bir siteyse kart bilgilerimizle alışveriş yapmalıyız.

Mert: Online işlemlerde bedava teklif edilen ürünleri kazanmak için istedikleri her soruya hızlı bir şekilde cevap vermemiz gerekir.

Aslı: Genel ağ üzerinden alışveriş yapılırken kredi kartında yazılı olan bilgiler istenecektir, güvenlik açısından bunlar banka tarafından sistemde doğrulanmalıdır.

Buna göre, öğrencilerden hangilerinin, öğretmenin tahtaya yazdığı soruya vermiş oldukları cevaplar <u>yanlıştır</u>?

A) Aslı - Fatma
B) Mert - Aslı
C) Kadir - Mert
D) Fatma - Kadir

26. Albert Einstein "Hayatında hiç hata yapmamış insan yeni bir şey denememiştir." sözünü kullanmıştır.

Bu sözden hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz?</u>

A) Araştırma yaparken hata yapmak doğal bir durumdur.
B) Hata yaparız korkusunu yenip farklı alanlarda çalışmaya devam etmeliyiz.
C) Bilim insanları hata yaparak doğruyu bulmuşlardır.
D) Kendimize güvenmiyorsak yeni bir şey denemekten vazgeçmeliyiz.

27. Bilimsel araştırma yaparken;

I. dergi,
II. ansiklopedi,
III. gazete,
IV. kitap

gibi kaynaklardan yararlanırız.

Buna göre, verilenlerden hangileri süreli yayınlar arasında yer alır?

A) I ve III
B) II ve III
C) I ve IV
D) III ve IV

28. 1946 yılında Mardin'in Savur ilçesinde dünyaya gelen Aziz SANCAR ilk ve orta öğrenimini burada gördü. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni birincilikle bitirdi. Hayatının önemli bir kısmını laboratuvarda geçiren SANCAR, araştırma ve gözlem yapmayı çok seven, eleştiriye açık, objektif bir kişiliğe sahiptir. 2013'te Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen Aziz SANCAR, başarılı olmanın yolunu çok çalışmak ve çok okumaktan geçtiğini belirtmiştir.

Aziz SANCAR ile ilgili verilen bilgiler göre bilim insanlarının;

I. çok çalıştığı,
II. tarafsız olduğu,
III. ön yargılı olduğu

özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Diyarbakır Ölçme Değerlendirme Merkezi

29. Bu sistem ile birlikte vatandaşlar saatlerce sıra bekleme derdi yaşamadan, sisteme giriş yaparak istediği hekimden istediği gün ve saatte hastane için kayıt yapabilir. Daha sonra kayıt yaptığı gün ve saatte hastaneye giderek kolayca muayene olabilir.

Bu parçadan hareketle vatandaşlarımıza hastanelerde kolaylık sağlayan sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Milli Hekim Randevu Sistemi (www.mhrs.gov.tr alo 182)
B) Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (www.sağlık.gov.tr SABİM 184)
C) Sigara Bırakma hattı (sigarabırakma@saglık.gov.tr alo 171)
D) Siber Olaylara Müdahale Sistemi (some.sağlık.gov.tr)

30. Bilimsel bir araştırma yaparken yararlandığımız kaynak ve eserleri çalışmamızın sonunda kaynakça kısmında göstermeliyiz. Böyle davranmak eser sahibi kişilere saygı ve bilimsel etik kurallarının bir gereğidir.

Kaynakça yazarken aşağıdaki bilgilerden hangisini belirtmemize gerek <u>yoktur</u>?

A) Yazarın adı ve soyadı
B) Kitabın ilk yayın tarihi
C) Kitabın basıldığı yayınevi
D) Kitabın adı

31. İnsanlar arasında iletişimi sağlayan kitle iletişim araçlarının tümü medya olarak adlandırılır. Radyo, gazete, televizyon ve genel ağ medya araçlarına örnek olarak verilebilir. Gelişen iletişim teknolojileri, medya araçlarının insan yaşamındaki etkilerini artırmıştır. Bu etkiler olumlu olabileceği gibi olumsuzda olabilmektedir. Medya araçları zaman içerisinde hayatın her alanında kullanıldığı için vazgeçilmez bir hal almıştır.

Buna göre,

I. Medyanın hayatımızdaki önemi her geçen gün artmaktadır.

II. Medya deyince insanların aklına ilk gelen radyo, ve televizyondur.

III. Günümüzde en az kullanılan medya organı "genel ağ"dır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II

C) II ve III D) I, II ve III

32. "e-devlet, e-okul"gibi uygulamalar vatandaşların işlerini kolaylaştırmıştır. İnsanlar artık vergi dairelerine gitmeden vergisini ödeyebilmektedir. Veliler okula gitmeden öğrencileri ile ilgili bilgi sahibi olabilmektedir.

Verilen bilgiler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Teknolojik gelişmeler devlet kurumlarıyla ilişkilerimizi kolayca halletmemizi sağlamıştır.

B) Teknoloji, bilinçli kullanıldığı zaman hayatımızı kolaylaştıran bir araç haline gelmektedir.

C) Teknolojik gelişmeler sayesinde artık insan aklına gerek duymadan yaşanılabileceği kanıtlanmıştır.

D) Doğru kullanıldığı zaman teknolojik gelişmeler zamandan tasarruf etmemizi sağlamıştır.

33. 5/A sınıfına giden Asude, Sosyal Bilgiler Öğretmeninin vermiş olduğu Teknoloji ve Toplum ünitesinde yer alan "İcatlar" ile ilgili bir proje görevinde araştırma yapmak istemektedir.

Projenin hazırlanmasında takip edilmesi gereken aşamalar şu şekildedir:

I. Araştırma konusunu veya problemi tanımlamak.

II. ....

III. Bilgi kaynaklarından araştırma konusuna uygun bilgileri derlemek.

IV. Edindiği bilgilerin asıllarını koruyarak not almak.

V. Kaynakça hazırlamak.

Proje hazırlamada yukarda boş bırakılan "II. Araştırma basamağına" **verilenlerden hangisinin getirilmesi yapılacak çalışmanın daha başarılı olmasında etkili olur?**

A) Araştırma sonucunda analiz yapılması

B) Araştırma konusu hakkında kaynak toplanılması

C) Araştırmanın raporlaştırılması

D) Araştırmanın grupça paylaşılması

34. Genel ağın yaygınlaşmasıyla birlikte dikkat edilmesi gereken önemli konulardan biri de siber suçlardır. Bu suçların başında da kimlik hırsızlığı ve dolandırıcılık gelmektedir. Genel ağı yanlış amaçlarla kullanan dolandırıcılar; insanlar önlem almadığı durumlarda kredi kartı veya kimlik bilgilerini kolay bir şekilde ele geçirebilmekte bu da insanların zor durumda kalmasına sebep olmaktadır.

Bu tür sorunlara karşı aşağıdakilerden hangisi almamız gereken tedbirlerden biridir?

A) Sanal ortamda kullanılan şifrelerin tümünün aynı olmasına özellikle özen gösterilmeli

B) Şifrelerin kolay tahmin edilmeyen büyük ve küçük harf, rakam ve noktalama içermesine dikkat edilmeli

C) Sanal ortamda telefon numarası, aile bireylerinin adı, doğum yeri gibi kişisel bilgiler paylaşılmalı

D) Ardışık harf ve sayılardan oluşan ifadeler, doğum tarihleri şifre olarak kullanılmalı

35.

1. Bilimsel Düşünme	a. İnsanlar arasında iletişimi sağlayan araçların tümüdür.
2. Medya	b. Mevcut bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya çıkarma çabasıdır.
3. Süreli Yayın	c. Düzenli aralıklarla yayımlanan gazete ve dergilerdir.

Tabloda teknoloji ile ilgili tanımlar ve açıklamalar aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) 1-a, 2-b, 3-b

B) 1-c, 2-a, 3-b

C) 1-b, 2-c, 3-a

D) 1-b, 2-a, 3-c

36.

Araştırma yaparken ansiklopedi ve kitapları bilgi kaynağı olarak kullanabiliriz. Çalışmalarımızda yararlandığımız kaynakları, kaynakça bölümüne yazmalıyız.

Verilen bilgiye göre,

I. Kaynakçada yararlanılan kitabın yazarının soyadı ve adı, eserin adı, eseri yayımlayan yayınevi, eserin basıldığı yer ve eserin basıldığı yıl sırasıyla yazılmalıdır.

II. İnternette güvenilir sitelerde araştırdığımız bilgilerin doğru ve güvenilir bilgi olmasından dolayı çalışmalarımızda bunu kaynakçada belirtmeye gerek yoktur.

III. Kaynakça hazırlarken yararlandığımız kaynaklar gelişigüzel bir şekilde dizilmelidir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II

C) II ve III D) I, II ve III

37. Aşağıda Prof. Dr. Aziz SANCAR' ın bilimsel alanda yaptığı çalışmalarla ilgili bilgi verilmiştir.

Prof. Dr. Aziz SANCAR , DNA onarım mekanizmaları konusunda yaptığı buluş sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü. DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerine çalışmaları vardır. Yale Üniversitesi'nde DNA onarımı dalında doçentlik tezini tamamladı. 1997 yılından bugüne Carolina Üniversitesi Biyokimya ve Biyofizik Bölümü'nde görev yapmıştır. İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdikten sonra yurt dışında yaptığı çalışmalarla Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi'ne kabul edilen Sancar, buraya kabul edilen üç Türk'ten biri olmuştur. Sancar, kanser mekanizmasının 10 yıl içinde çözüleceğine inandığını söylemişti. Ancak kanserin nasıl olduğunu çözümlemenin onu tedavi etmek anlamına gelmediğine işaret eden Sancar, tedavi konusunda bir şey söylemek için erken olduğunu belirtmişti.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılmaz</u>?

A) Kimya alanında yaptığı çalışmalar sonucunda Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen Türk bilim insanıdır.

B) Yaptığı bilimsel çalışmalar sonucunda kansere kesin çözüm yolları bularak Tıp dünyasında heyecan yaratmıştır.

C) Amerika'nın dünyaca tanınmış üniversitelerinde DNA onarımı ve hücre dizilimi alanında çalışmalar gerçekleştirmiştir.

D) Amerika Ulusal Bilimler Akademisi'ne kabul edilen Türk bilim insanlarından birisidir.

38.

....	Bilgisayar başında çok zaman geçirmek, sosyal ortamlara daha iyi adapte olmamızı sağlar.
....	Teknolojinin yol açtığı küresel ısınma ve iklim değişikliği dünyanın dengesini değiştirmektedir.
....	Kredi kartlarından çok fazla harcama yapmamız refah seviyemizi artırır.
....	Sağlık alanında kullanılan bazı teknolojilerin sağlık çalışanlarının radyasyona maruz kalmasında etkisi vardır.
....	Teknolojinin neden olduğu kirliliğin sadece insan yaşamına olumsuz etkisi vardır.

Verilen tabloda ifadelerin başına boşluklara sırasıyla doğru ise "D"**, yanlış ise** "Y" **yazıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?**

A)	B)	C)	D)
D	D	Y	Y
Y	D	Y	D
D	Y	D	Y
Y	D	D	D
D	Y	Y	Y

39. I. Sanal ortamda araştırdığımız bilgileri farklı genel ağ adreslerinde kontrol etmeliyiz.

II. Sanal ortamda edindiğimiz her bilgiyi doğru olarak kabul etmemeli, doğru bilgiye ulaşmak için bilgileri eleştirel bakış açısıyla değerlendirmeliyiz.

III. Bilgilerin doğruluğunu sorgulamak için yetkili kurumların sitelerine girmeliyiz.

Sanal ortamın kullanımıyla ilgili yukarıda verilen bilgilerin hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

40. İnsanların geçmiş dönemlerdeki buluşları sonraki dönemlerde teknolojinin ilerlemesini kolaylaştırmıştır. Yazı, kağıt, matbaa, tekerlek, para, pusula ve ampul gibi temel buluşlar zamanla geliştirilmiştir. Özellikle yazı, kağıt ve matbaanın yaygınlaşmasıyla insanlar bilgi birikimlerini artırmışlar, sonraki nesillere aktarmışlar ve yeni buluşlar yapma imkanına sahip olmuşlardır. Her yeni buluş hayatımızı daha da kolaylaştırmış, sosyal ve toplumsal ilişkilerimizi etkilemiştir

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Buluşlar, toplumların etkileşiminde önemli rol oynamıştır.

B) Bilgi birikiminin artmasında matbaa en önemli icattır.

C) Bilginin günümüze ulaşmasında buluşlar etkili olmuştur.

D) Teknolojinin ilerlemesi buluşlar sayesinde kolaylaşmıştır.

41.
- Teknolojiyi kontrollü kullanmayan insanlar teknoloji bağımlısı haline gelebilirler. Teknoloji bağımlıları sosyal hayattan ve toplumsal ilişkilerden uzak kalmayı tercih ederler. Bu nedenle televizyonu, genel ağ bağlantılı telefonları ve bilgisayarları kontrollü bir şekilde kullanmayı öğrenmeliyiz.
- Sosyal medya kötü niyetli insanların da sık kullandığı alanlardandır. Sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar insanlarda şiddet ve saldırganlık duyguları uyandırabilir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

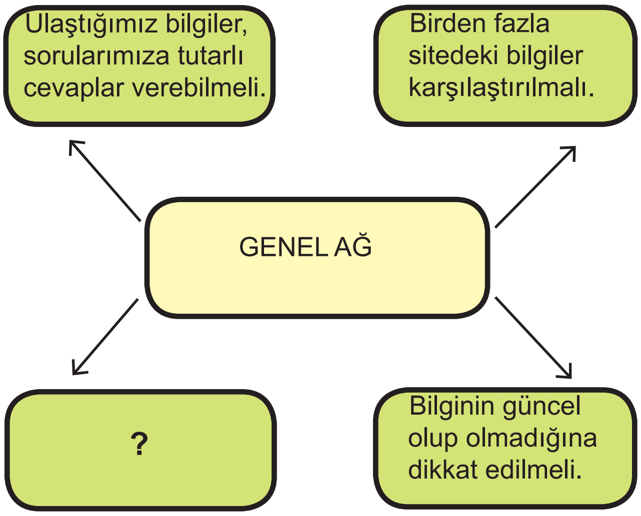
A) Teknoloji bağımlısı olanlar sosyal alanda da rahat iletişim kurabilir.

B) Sosyal medyada herkes özel bilgilerini rahatlıkla paylaşabilir.

C) Teknolojiyi bilinçli ve ölçülü olarak kullanmayı bilmeliyiz.

D) Sosyal medyada, kaşılaşılabilecek her duruma karşı tepki gösterilmelidir.

42.

Genel ağ ortamında doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak için "?" ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Önümüze çıkan ilk sitenin bilgisi kullanılmalı

B) Genel ağ ortamındaki tüm bilgiler doğru kabul edilmeli

C) Elde edilen bilgiler uzman görüşleriyle karşılaştırılmalı

D) Az sayıdaki kişilerin kullandığı sitelerde arama yapılmalı

43. Teknolojinin bilinçsiz kullanımı, kişiler arasındaki iletişimin azalmasına neden olmuştur. İnsanlar misafirliğe gittikleri evlerde bile sosyal medya hesaplarını kontrol etmekte, cep telefonlarıyla oyun oynamakta videolar izlemektedir. Aynı evde yaşayan insanlar dahi teknolojinin bilinçsiz kullanımından birbirleriyle yeterince vakit geçirememektedir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İnsanlar arasında sosyal ilişkilerin gelişmesinde teknolojinin payı büyüktür.

B) İnsanlar teknolojinin etkisiyle birbirlerine az zaman ayırmaktadır.

C) Teknolojinin doğru kullanılmaması aile yapısına zarar vermektedir.

D) Teknolojinin gelişmesi hayatımıza sosyal medyayı sokmuştur.

44. Teknoloji, insanların kendilerini ilgilendiren konular hakkında kısa sürede bilgi edinebilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle insanlar hayatlarını etkileyen konular hakkında görüşlerini rahatça ifade edebilmekte, haklarını savunabilmektedir. İnsanlar yaşadıkları sıkıntıları ve dertleri yetkili mercilere teknoloji sayesinde daha rahat iletebilmektedir. Teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar kamu hizmetlerinden daha rahat ve hızlı bir şekilde yararlanmaya başlamıştır.

Bu parçaya göre,

I. Teknoloji, insanların farklı konularda bilgi elde etmesinde etkili olmuştur.

II. İnsanlar teknoloji ile sorunlarını devlet kurumlarına daha rahat iletebilmektedir.

III. Teknolojik gelişmeler devletin vatandaşlarına karşı hizmetlerini kolaylaştırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

45. Özellikle son yüzyılda teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgi kaynaklarımız değişikliğe uğramıştır. Eskiden insanlar ansiklopedi, kitap, gazete, dergi vb. basılı kaynakları kullanarak bilgiye ulaşmaktaydı. Günümüzde insanlar genel ağ bağlantılı akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve tabletler yardımıyla sanal ortamda istedikleri bilgiye ulaşmaktadır. Sanal ortam, insanların önemli bir kısmı için bilginin ana kaynağı konumuna gelmiştir.

Bu bilgilere göre,

I. Bilgi kaynakları, genel ağın kullanılması sonucu değişime uğramıştır.

II. Sanal ortam insanların bilgiye ulaşmasında önemli bir etkiye sahiptir.

III. Bilgi kaynaklarımızın değişmesi hayatımızı olumsuz etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

46. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı araştırma sonuçları sanal ortamın, insanların hayatında önemli rol oynadığını tespit etmiştir. Sanal ortam üzerinden paylaşılan bilgilerin insanlara yarar sağladığı tartışılmaz bir gerçektir. Ancak bu ortamda edindiğimiz bilgiler doğru olabileceği gibi yanlış da olabilir. Bu nedenle ulaştığımız bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini sorgulamalıyız. Çünkü eriştiğimiz bilgilerin önemli bir kısmı yetkili kurumların ve alanında uzman kişilerin denetiminden geçmemektedir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine varılabilir?

A) Elde ettiğimiz bilgilerin tamamını yetkili kurumlar incelemektedir.

B) İnsanlar araştırma sonuçlarını sadece kendileri için kullanmalıdır.

C) Bilgilerimizin doğruluğunu araştırıp güvenilir olmalarını sağlamalıyız.

D) Sanal ortam genelllikle gençlere yarar sağlayan bir alan olmuştur.

47. İnsanlar arasında iletişimi sağlayan gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümü **medya** olarak adlandırılır. Medyanın hayatımızdaki önemi her geçe gün daha da artmaktadır. Medya denilince önceleri insanların aklına yalnızca gazete, dergi gibi basılı kaynaklar ve televizyon gelirdi. İnsanlar gazete ve dergi okuyarak, televizyon izleyerek medyadan etkilenirdi. Ancak günümüzde bilgisayar ve akıllı telefonlar aracılığıyla genel ağa bağlanan, sanal ortamı takip eden, sosyal medyayı kullanan insanlar da medyanın etkisine girebilmektedir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

A) Medya insanların yaşamını önemli şekilde etkileyen bir alandır.

B) Günümüzde medyada kullanılan bilgilerin tümü güvenilir ve doğrudur.

C) İnsanlar sanal ortamdan dolayı medyanın etkisinde kalmaktadır.

D) Günümüzde medya alanında daha farklı araçlar kullanılmaktadır.

48. Medyada karşılaştığı yazılı ve yazılı olmayan mesajlara ulaşma, bu mesajları çözümleme, değerlendirme yeteneği kazanan bir kişinin iyi bir medya okuryazarı olduğu söylenebilir. Dolayısıyla medya okuryazarlığı bilincine ulaşmış birey, medyadaki doğru ve güvenilir bilgilere kısa sürede ulaşabilir. Eleştirel bakış açısıyla ulaştığı bilgileri değerlendirebilir.

Buna göre,

I. Bilinçli bir medya okuryazarı bilgileri çözümleyip eleştirebilir.

II. Herkes medyadaki sosyal mesajları doğru değerlendirmektedir.

III. Medya okuryazarlığı günümüzün en önemli sorunu olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II

C) II ve III D) I, II ve III

49. Genel ağ üzerinden alışveriş yapmak mesafeli alışveriş olarak adlandırılır. Dünyada her geçen yıl mesafeli alışveriş miktarı artmaktadır. Günümüzde insanlar fiziki olarak ürünlere dokunup satın almak yerine genel ağ üzerinden alışveriş sitelerine girerek istedikleri ürünü sipariş etme olanağına sahiptir. Alışveriş yaptığımız sitelere ödeme esnasında aktardığımız kişisel bilgilerin kötü niyetli kişilerin eline geçmemesi gerekir. Az bilinen alışveriş sitelerinden ziyade herkesin sıklıkla kullandığı, bilinen sitelerden mesafeli alışveriş yapmak daha güvenlidir.

Bu bilgilerden hareketle, aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Tüm insanlar artık genel ağ üzerinden alışveriş yapmaktadırlar.

B) Kişisel bilgilerimizin başkalarının eline geçmemesi gerekir.

C) İnsanların, mesafeli alışverişi tercih etmesi giderek artmaktadır.

D) Genelllikle, bilinen alışveriş sitelerinin kullanılması daha güvenlidir.

50. Genel ağı yanlış amaçlarla kullanan kişiler; insanların kredi kartı veya kimlik bilgilerine ulaşmakta, bu bilgilerle sanal ortamda çeşitli işlemler yapmaktadır. Kişisel bilgilerinizi ele geçiren bu kişiler, adınıza sahte kredi kartları çıkarabilir ve bu kredi kartlarıyla alışveriş yapabilirler. Böyle durumlarla karşılaşmamak için tanımadığımız kişilerden gelen e-postaları açmamalı ve sosyal medya hesaplarında kişisel bilgilerimizi ayrıntılı bir şekilde paylaşmamalıyız.

Bu bilgilerden hareketle,

I. Bazı kişiler, genel ağı insanlara zarar vermek için kullanırlar.

II. Sosyal medyada bize ait bilgileri paylaşmada dikkat etmeliyiz.

III. Kişisel bilgilerimizi kullananlar sahte işlemler yapabilirler.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

51. Sosyal ağlar üzerinden insanlar, kendileriyle ilgili çeşitli bilgileri başkalarıyla paylaşmaktadır. Sosyal ağlardaki paylaşımlarımız günlük hayatımızı ve insanlarla olan ilişkilerimizi etkilemektedir. Bu nedenle sosyal ağları kullanırken önce güvenliğimizi düşünmeliyiz. Sanal ortamı başka insanlarla tanışmak için kullanmamalı, bu yolla gelen arkadaşlık tekliflerini reddetmeliyiz. Arkadaşlık teklifinde ısrarcı olan kişileri aile büyüklerimize bildirmeliyiz.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Sosyal ağlardaki paylaşımlarımız yaşamımızı etkilemektedir.

B) Genel ağ üzerinden tanımadığımız kişilerin ısrarlarına maruz kalabiliriz.

C) Sanal ortam, sosyal ilişkilerin ve arkadaşlıkların oluşmasında etkin kullanılabilir.

D) Ailelerimizi yabancıların arkadaşlık tekliflerine karşı bilgilendirmeliyiz.

52. Sanal ortamda kimlik hırsızlığı ve dolandırıcılıkla karşılaşmamak için almamız gereken tedbirlerden bazıları aşağıda verilmiştir:

- Sanal ortamda kullanılan şifrelerin tümünün
- birbirinin aynısı olmamasına özen gösterilmelidir.
- Şifrelerin kolay tahmin edilemeyen büyük ve küçük harf, rakam, noktalama işaretleri içermesine dikkat edilmelidir.
- Sanal ortamda telefon numarası, aile bireylerinin kişisel bilgileri paylaşılmamalıdır.

Bu bilgilerden hareketle,

I. Tüm kartlarımızın şifrelerininin biribirine ipucu olmayacak şekilde farklı olmasına dikkat etmeliyiz.

II. Sanal ortamda kişisel bilgilerimizden sadece telefon numarasını bize ulaşabilsinler diye paylaşmalıyız.

III. Şifre oluştururken özel günlerimizin ya da hayatımızda önemli bir an oluşturan günleri şifre olarak kullanmak dolandırımamızı önler.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

53. Mevcut bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya çıkarma çabasına **"bilimsel düşünme"** denir. Bilim insanları yaptıkları çalışmaları bilimsel düşünme sayesinde ortaya koymuşlardır. Bu sayede çeşitli konuların nedenleri üzerinde düşünmüşler ve yeni fikirler ortaya koyarak insanlığa katkıda bulunmuşlardır. Bunu yaparken kendilerinden önce yapılan çalışmaları inceleyip mevcut bilgileri değerlendirmişler.

Verilen bilgilerden hareketle, aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bilimsel çalışmalar sadece kendi dönemleri ile sınırlı kalmıştır.

B) Bilimsel düşünme bilimsel çalışmaların temelini oluşturmuştur.

C) Bilimsel çalışmalar birikimlerden yararlanılarak yapılmıştır.

D) Bilim insanları bilimsel düşünmeyi esas alarak çalışmışlardır.

54. • İnsanlar geçmişte ağır yükleri bir yerden başka bir yere kas gücüyle taşıyorlardı. Ardından yük taşımak için yuvarlanan ağaç kütüklerini kullanmaya başladılar. Bu sistem, ilerleyen yıllarda tekerleğin icadına katkı sağladı.

• İnsanlar geçmişte aydınlanmak için yalnızca Güneş ışığından faydalanıyordu. Ancak gece olduğunda yıldızlardan gelen ve Ay'dan yansıyan ışınlar Dünya'mızı yeterince aydınlatmadığından insanlar çevrelerindeki varlıkları net bir şekilde göremiyordu. Bu nedenle çeşitli aydınlatma araçlarına ihtiyaç duyuyorlardı. Ateşin keşfinden sonra geliştirilen meşale, insanların ilk aydınlatma araçlarından biriydi.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Doğanın değişimiyle icatların gerçekleşmesi kolaylaşmıştır.

B) İnsanların ihtiyaçları buluşların gerçekleşmesinde etkili olmuştur.

C) Buluşları gerçekleştiren uygarlıklar Avrupa'da yer almaktadır.

D) Kültürel etkileşimler buluşların gerçekleşmesini zorlaştırmıştır.

55. Yaşamımızı kolaylaştıran birçok buluşun gerçekleşmesinde bilim insanlarının katkısı vardır. Bundan dolayı bilim İnsanlarında bulunması gereken bazı önemli özellikler vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bilim insanlarında olması gereken özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Çalışkan ve kararlı olmaları

B) Değişime her zaman açık olmaları

C) Araştırmacı ve dürüst olmaları

D) Hata yapmaktan çekinmeleri

56. Evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgiler bütününe **"bilim"** denir. Bilimsel bilgiye ulaşmak için sistematik olarak çalışan kişiler ise **"bilim insanı"** olarak adlandırılır. Bilim insanları bilimsel yöntemler kullanarak araştırmalar yapar, araştırma sonuçlarını başka insanlarla paylaşır. Telefondan ampule, kalemden otomobile, gözlükten ütüye kadar günlük hayatımızı kolaylaştıran buluşların yapılmasında bilimsel çalışmalarda elde edilen bilgiler önemli yer tutmaktadır.

Bu bilgilere göre,

I. Bilim, deneye dayalı yöntemler kullanarak bilgiye ulaşmayı amaçlar.

II. Bilimsel yöntemlerle birçok buluşun gerçekleşmesi sağlanmıştır.

III. Bilim insanları bireysel düşüncelerini kesin bilgiler olarak kabul eder.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

57. Bilimsel çalışma yaparken farklı kaynaklardan bilgi ediniriz. Bilgi edinmek amacıyla kullandığımız her türlü kaynak **"bilgi kaynağı"** olarak adlandırılır.

Buna göre;

I. büyüklerimizin tecrübeleri,

II. arkadaşlarımızın düşünceleri,

III. süreli yayınlar,

IV. genel ağ

verilenlerden hangileri bilimsel çalışmanın bilgi kaynakları arasında gösterilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV

58. Herhangi bir konuda araştırma yaparken sırasıyla takip edilmesi gereken aşamalar vardır:

I. Araştırma konusunu seçmek

II. Bilgi kaynaklarından araştırma konusuna uygun bilgileri derlemek

III. Araştırma konusu hakkında bilgi edinebileceğim kaynakları temin etmek

IV. Edindiğim bilgileri asıllarını koruyarak not almak

V. Kaynakça hazırlamak

Verilen bilgilerden hangileri yer değiştirirse doğru sıralamayı elde etmiş oluruz?

A) I ve II yer değiştirmelidir.

B) II ve III yer değiştirmelidir.

C) III ve IV yer değiştirmelidir.

D) IV ve V yer değiştirmelidir.

59.

1	Bilimsel kitaplar	Belli bir konu hakkında (uzay, tıp, mühendislik, ekonomi, hukuk vb.) konunun uzmanı kişiler tarafından yazılmış bilgi kaynaklarıdır.
2	Genel ağ	Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağı.
3	Ansiklopediler	Düzenli aralıklarla yayımlanan gazete ve dergilere denir. Bu gazete ve dergiler günlük, haftalık, aylık veya yıllık olarak yayımlanabilir.
4	Süreli yayınlar	Belli bir yönteme göre düzenlenen; herhangi bir konu hakkında ayrıntılı bilgi içeren, genellikle birkaç ciltten oluşan kitaplara denir.

Bilgi kaynaklarımız ile ilgili verilenlerin doğru olması için hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) 1 ve 2 yer değiştirmeli

B) 1 ve 3 yer değiştirmeli

C) 2 ve 4 yer değiştirmeli

D) 3 ve 4 yer değiştirmeli

60. Bilimsel bir çalışma yaparken yararlandığımız kaynakları, insanlar emek vererek oluşturmaktadır. Bu nedenle başka insanların çalışmalarını kendi eserimizmiş gibi göstermek doğru bir davranış değildir. Çalışmalarımızı hazırlarken yararlandığımız kaynakları belirtmek ve bu kaynakların asıllarını korumak önemlidir. Çalışmalarımızda yararlandığımız kaynakları, kaynakça bölümüne yazmalıyız.

Verilen açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yararlandığımız eserlerin kimlere ait olduğunu çalışmamızda belirtmeliyiz.

B) İnsanların emek vererek özenle oluşturdukları eserlerin asıllarını korumalıyız.

C) Faydalandığımız kaynakları çalışmamızın içindekiler bölümüne yazmalıyız.

D) Başkalarının yaptığı çalışmaları kendi eserimiz gibi göstermekten kaçınmalıyız.

61.

Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri

Tarafsızdır. — Meraklıdır. — ....

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru <u>olmaz</u>?

A) Araştırmacıdır.

B) Şüphecidir.

C) Ön yargılıdır

D) Çalışkandır.

62. Araştırma yaparken dipnot ve kaynakça kullanmamızın birçok nedeni vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu nedenlerden biri <u>değildir</u>?

A) Bilgi hırsızlığını engellemek

B) Emeğe saygılı olmak

C) Araştırmalarımıza bilimsellik katmak

D) Araştırmanın güvenilirliğini düşürmek

63. (I) Şevval Sosyal Bilgiler dersinden araştırma ödevi almıştı. (II) Kitap, dergi, ansiklopedi ve internetten konuyla ilgili bilgi toplamaya başladı. (III) Elde etmiş olduğu bilgileri not etti. (IV) Son bölümde yararlandığı kaynakları belirtmeyi de ihmal etmemişti.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde Şevval, bilgi hırsızlığı suçunu işlememek için gerekeni yaptığı bilgisine ulaşılır?

A) I B) II C) III D) IV

64. İnternetin bizlere sağladığı en önemli avantajlardan biri de evimizden çıkmadan alışveriş yapabilmemizdir. Buna e-ticaret de denir. Fakat internet üzerinden alışveriş yaparken dikkat etmemiz gereken önemli konular vardır.

Aşağıdakilerden hangisi internet üzerinde alışveriş yaparken dikkat etmemiz gereken konulardan birisi <u>değildir</u>?

A) Alışveriş sitesinin adını araç çubuğuna yazarak girmeliyiz.

B) Araç çubuğunda https//www. bilgisinin olduğuna dikkat etmeliyiz.

C) Alışverişlerimizde ödemeleri kredi kartımızla yapmalıyız.

D) 3D Secure alışveriş (telefona şifre gönderme) seçeneğini kullanmalıyız.

65.

....

- Yüz yüze iletişim azalmıştır.
- Aile içi iletişim zayıflamıştır.
- İletişim yaygınlaşmıştır.

Yukarıdaki diyagrama verilebilecek <u>en uygun</u> başlık hangisidir?

A) Sanal ortamın zararları

B) Sanal ortamın faydaları

C) Sanal ortamın etkileri

D) Sanal ortamın gelişimi

66. Kişinin, başka bir kimseye ait olan bilgi, fikir ve görüşleri sanki kendisine aitmiş gibi ifade etmesine intihal denir. Bu durum aynı zamanda suçtur.

Araştırmalarımızda bu suçu işlememek için aşağıdaki yöntemlerden hangisine başvurmalıyız?

A) Alıntı yaptığımız kaynakları belirtmeliyiz.

B) Sadece internetten faydalanmalıyız.

C) Konuyu belirlemeye öncelik vermeliyiz.

D) Dipnot kullanmaktan kaçınmalıyız.

67. Sosyal ağların güvenli kullanımı için aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi <u>gerekmez</u>?

A) İlgi çeken "… kazandınız" gibi mesajlara karşı dikkatli olmak.

B) Sosyal paylaşım sitelerinde kişisel bilgilerin bir kısmı paylaşmak.

C) Gizlilik ayarlarını kontrol etmede bilinçli olmak.

D) Paylaşılan video ve fotoğrafların kötü amaçlı kullanılabileceğini bilmek.

68.

İnternette yer alan bilgilerin kontrol edildikten sonra yayınlanması zor bir durumdur. Ayrıca herhangi biri tarafından yayınlanan bir bilgi, birçok yerde de paylaşılmaktadır. Bu sebeplerden ötürü internette elde edilen bilginin doğruluğunun araştırılması, araştırmacının sorumluluğundadır.

Araştırmacının doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak için aşağıdaki sorulardan hangisine cevap bulması <u>gerekmez</u>?

A) Bilgi, en çok ziyaret edilen siteden mi elde edildi?

B) Verilen bilgilerde yapılan alıntılar için kaynak gösteriliyor mu?

C) Bilgileri yazanlar, yazdıkları alanda yetkin insanlar mı?

D) Web sitesindeki bilgiler güncel ve tarafsız mı?

69. İnternette araştırma yaparken resmi uzantılı siteleri kullanmamız daha güvenilir ve doğru bir yoldur.

Buna göre;

I. www.ttk.gov.tr,

II. www.dicle.edu.tr,

III. www.meb.gov.tr

sitelerinden hangileri güvenilirdir?

A) I ve II   B) I ve III

C) II ve III   D I, II ve III

70. Araştırmalarımızda alıntı yaptığımız eserleri kaynakça bölümünde belirtmemiz dikkat etmemiz gereken konulardandır. Kaynakça yazımında da dikkat etmemiz gereken bazı kurallar vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisini kaynakçada belirtmemize gerek <u>yoktur</u>?

A) Yazarın özgeçmişi

B) Yayın evi bilgileri

C) Eserin basıldığı tarih

D) Yazarın adı ve soyadı

71. I. "https://" ile başlayan sitelere girmek

II. Güncel yazılımlar kullanmak

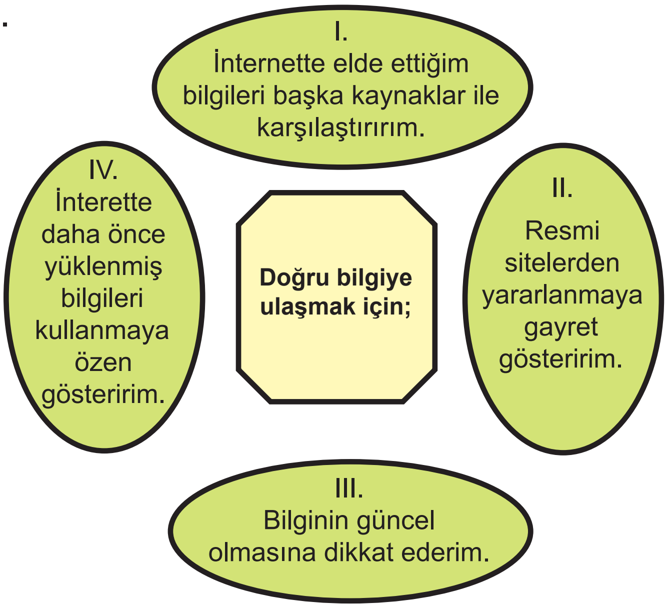
III. Kaynağı belirsiz e-postaları açmak

Verilenlerden hangilerini yaparsak kişisel bilgilerimizin başkaları tarafından ele geçirilme riskini <u>en aza</u> indirmiş oluruz?

A) Yalnız I   B) Yalnız II

C) I ve II   D) I ve III

72.

Diyagramın doğru olabilmesi için kaç numaralı bilginin düzeltilmesi gerekir?

A) I   B) II   C) III   D) IV

73.

Diyagramda soru işareti "?" ile boş bırakılan kutucuğa aşağıdakilerden hangisinin yazılması uygun olur?

A) Sosyal ilişkilerin zayıflaması

B) İnsanların yalnızlaşması

C) Bilgiye erişimin ve iletişimin hızlanması

D) Sağlık sorunlarına neden olması

74.

..?..		
İnternet sayesinde araştırdığımız konulara daha çabuk ulaşabiliyoruz.	Uzaklardaki tanıdıklarımızla iletişim kurabilmemize olanak sağlar.	Ülkemizde yaşanan olayları anında öğrenme imkanı sunuyor.

Diyagramda soru işareti "?" ile boş bırakılan yere yazılabilecek <u>en uygun</u> başlık aşağıdaki aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

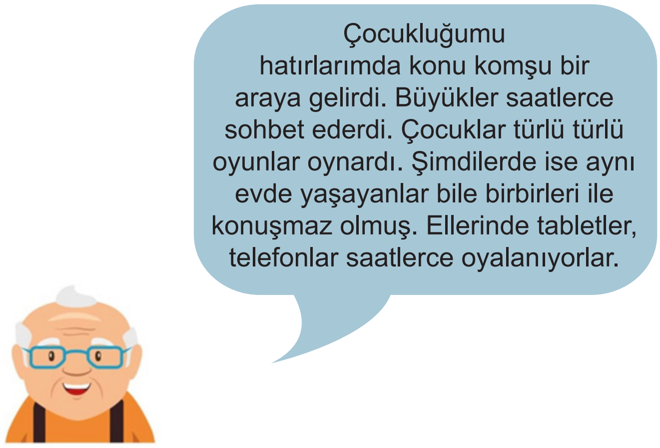
A) İnternetin Zararları

B) Teknolojinin Faydaları

C) Sosyal Medya'nın Kullanımı

D) Teknolojinin Zararları

75.

Ahmet Amca, teknolojinin hangi yönünden yakınmaktadır?

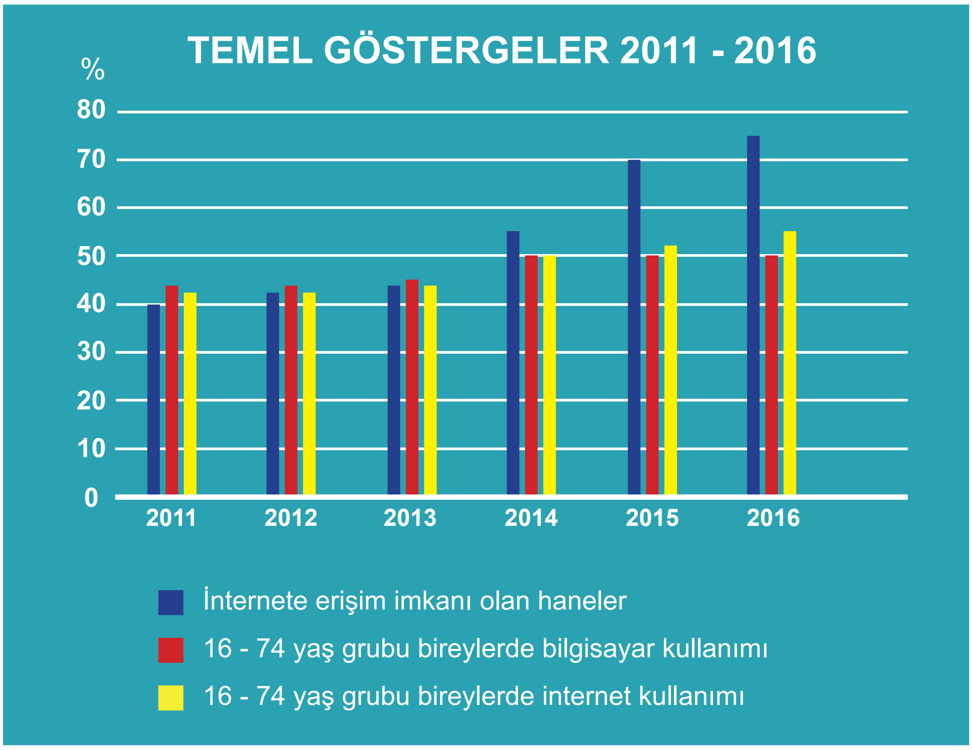
A) Bilgiye ulaşmanın yolunu kolaylaştırmasından

B) İletişim olanaklarını arttırmasından

C) Ulaşım imkanlarını geliştirmesinden

D) Yüz yüze iletişimi azaltmasından

76. Aşağıdaki grafikte, internete erişim imkanı olan haneler ile yaş gruplarındaki internet ve bilgisayar kullanımının gösterildiği bir dağılım verilmiştir.

Yalnızca bu grafikten yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İnternete erişim imkanı olan hanelerin yıllara göre interneti kullanma yüzdesi dengeli bir seyir göstermiştir.

B) 16 - 74 yaş grubu bireylerin yıllara göre bilgisayar kullanımı, internet kullanımına oranla sürekli bir artış göstermiştir.

C) Tüm kategorilerde bilgisayar ve internet kullanımı birden fazla yılda birbirine yakın oranda seyir göstermiştir.

D) Hanelerde nüfus artışı yaşandığı için internete erişim oranı son yıllarda 16 - 74 yaş gruplarına göre bir artış göstermiştir.

77.

Yukarıda internet ile ilgili bilgi veren öğrencilerden hangisi yanlış bir cümle kullanmıştır?

A) Ali B) Buse C) Cengiz D) Deniz

CEVAP ANAHTARI

1. 1. Teknoloji
2. Antivirüs
3. Medya
4. Sosyal ağ
5. İcat

2. 1. Kimlik Hırsızlığı
2. Virüsler
3. Ansiklopedi
4. Bilim İnsanı
5. Süreli Yayın
6. Sosyal Ağ
7. Bilimsel Etik
8. Online Alışveriş

3. 1. Uygundur
2. Uygundur
3. Uygun değildir
4. Uygundur
5. Uygun değildir
6. Uygundur
7. Uygun değildir
8. Uygundur
9. Uygundur
10. Uygun değildir

4. 1. Yarar
2. Yarar
3. Zarar
4. Yarar
5. Zarar

5. 1. D
2. D
3. Y
4. Y
5. Y
6. D
7. Y
8. D
9. Y
10. D
11. D
12. Y

6. 1. e
2. d
3. f
4. a
5. g
6. b
7. c

7. 1. √
2. √
3. X
4. X
5. √
6. √

8. Şüphecidir
Meraklıdır
Tarafsızdır
Yeni fikirlere açıktır
Deney ve gözleme önem verir

9. 1. Konunun bilgi kaynaklarından araştırılması gerekir.
2. İnternetten yaptığımız araştırmalarda gov gibi uzantılı sitelerden yararlanmalıyız.
3. Edinilen bilgilerin asıllarını koruyarak not alınması gerekir.
4. Araştırma ve inceleme yaparken konulara bilimsel yaklaşmaya özen göstermeliyiz.
5. Kaynakça bölümünde; eserin sahibinin adı ve soyadı, kitabın adı, yayınevi, basıldığı yer ve basıldığı yıl bulunmalıdır.

10. H
E
B
F
A
D
G
C

11. Teknolojinin olumsuz etkileri:
1
2
4
6

Teknolojinin olumlu etkileri:
3
5

12. Halide Edip
Ateşten Gömlek
Muallim Ahmet Halit Kitap Evi
İstanbul
1937

13. A KISMI CEVAPLAR:

Doğum tarihinizin gün ve ay kısmı

Doğum yeriniz

Anne kızlık soyadınız

Ev, iş ve okul adresiniz

Telefon ve T.C. kimlik numaranız

13. B KISMI CEVAPLAR: (HERHANGİ 5 TANESİ YAZILABİLİR)

İyi bir gözlemcidirler.

Şüphecidirler. Olup biteni olduğu gibi kabul etmezler.

Eleştiricidirler ve eleştiriye açıktırlar.

Meraklı, sorgulayıcı ve araştırmacıdırlar.

Sabırlı ve kararlıdırlar.

Planlıdırlar.

Zamanı verimli kullanırlar.

Tarafsız (objektif) ve önyargısızdırlar.

Geniş bir hayal gücüne sahiptirler.

Gerçeklerden ödün vermeden savunurlar.

Hata yapmaktan korkmazlar.

13. C KISMI CEVAPLAR:

Konunun belirlenmesi veya problemin tanımlanması

Varsayım(hipotez) oluşturma

Bilgi toplama

Hipotezi sınama, test etme

Raporlaştırma, sonuca varma

14. Olumlu

Olumsuz

Olumlu

Olumsuz

Olumsuz

Olumlu

Olumsuz

Olumsuz

Olumlu

15. Albert Einstein

İsaac Newton

İbni Sina

Galileo

Cahit ARF

Aziz SANCAR

16. A
17. A
18. C
19. D
20.D
21. C
22. A
23. D
24. D
25. C
26. D
27. A
28. B
29. A
30. B
31. A
32. C
33. B
34. B
35. D
36. A
37. B
38. D
39. D
40. B
41. C
42. C
43. A
44. D
45. A
46. C
47. B
48. A
49. A
50. D
51. C
52. A
53. A
54. B
55. D
56. B
57. C
58. B
59. D
60. C
61. C
62. D
63. D
64. C
65. C
66. A
67. B
68. A
69. D
70. A
71. C
72. D
73. C
74. B
75. D
76. C
77. A

meb.gov.tr